

LES MINORIES NACIONALS

La minoria d'Acció Catalana en el Consell municipal barceloní, presentà com és sabut una proposició que acoïlla l'acord de la Societat de les nacions reclamant el reconeixement per part dels Estats no afectats pel Tractat de Pau, dels drets de les minories, ètniques, lingüístiques o religioses, compreses en llur territori. Després d'alguns ajornaments es posà a discussió el 26 octubre passat juntament amb una proposició incidental que prometia lleialtat a l'Estat espanyol. Defensant la primera i combatent la segona el nostre company senyor *Martí Esteve*, interpretant el criteri de la nostra organització, pronuncià el següent parlament:

"Després d'unes quantes setmanes d'haver extremat la nostra paciència en una cosa certament adjectiva, com és l'espera que s'ha imposat a la discussió i votació d'aquesta proposició, venim avui a defensar-la amb el mateix esperit del dia que fou presentada.

No vull entrar—diu—en les incidències extra-consistorials de què ha estat rodejada. No crèiem que suscités els vius comentaris que s'han fet públics en les darreres setmanes. Algú, massa optimista, havia arribat a dir que de no haver estat una contestació meva massa extensa a unes paraules del baró de Viver, la proposició s'hauria aprovat el mateix dia d'ésser presentada. Jo—va dient—no he compartit mai aquesta il·lusió i, d'altra banda, celebre que no es realitzés perquè hauria estat per sorpresa o, si més no, així s'hauria dit. És, a més a més, molt interessant de conèixer l'actitud de cada grup consistorial en una qüestió com aquesta, que no és pas de doctrina, sinó que fa referència a reivindicacions concretes (l'ús de la llengua en els tribunals i a les escoles), a favor de les quals s'havia obtingut el vot dels que ocupaven els escons radicals i tal vegada d'algú dels mateixos que avui hi seuen.

Fa referència al procés seguit pels acords de la Societat de les nacions, les proposicions presentades pel delegat de l'Àfrica del Sud, senyor Murray, fins arribar a l'acord unànime del ple de l'Assemblea el dia 21 de setembre, un dels quals acords, el quart, diu: "L'Assemblea expressa l'esperança que els Es-

tats que no estan lligats amb la Societat de les nacions per cap obligació legal en ço que es refereix a les minories observaran, no obstant en el tractament de llurs minories de raça, de religió o de llengua el mateix grau de justícia i de tolerància que és exigít pels tractats i d'acord amb l'acció permanent del Consell".

Jo celebre—continuà—que l'Assemblea modifiqués, donant una major concreció, la proposició Murray, en la qual es parlava de minories nacionals substituint aquest mot per minories de raça, de llengua o de religió.

Catalunya és una nació i el nombre de nacionals catalans són minoria dintre l'Estat. És, indiscutiblement, una minoria de llengua distinta, de la més usada i oficial? Pot negar ningú, amb lògica, que l'acord de la Societat de les nacions afecta directament Catalunya? Aquests drets elementals, que són reconeguts i protegits per a les minories nacionals més ho han d'ésser al cos d'una nació.

Un model del reconeixement d'aquests drets, model que en tèrmens generals recomana l'acord de la Societat de les nacions, el trobem en el tractat amb Polònia, en l'art. 7, del qual s'imposa l'obligació al Govern polonès de respectar les minories de llengua distinta l'ús de llur pròpia llengua, sigui oralment o per escrit, davant dels Tribunals. I l'art. 3, del mateix tractat obliga a què la instrucció primària sigui donada a les minories en la llengua pròpia, concessió encara més ampla en el tractat amb Txeco-Eslòvaquia, en el qual es parla de tot l'ensenyament.

El senyor Rocha ens deia que els acords de la mateixa Assemblea ens obligaven a comportar-nos amb l'Estat com a ciutadants lleials i ens ha anunciat una esmena perquè així n'acordem la promesa. Nosaltres votarem en contra.

És curiós que es demani aquesta promesa de lleialtat, quan en la realitat no s'hi manca, i com a afirmació prèvia a tota altra declaració de les contingudes en la proposició, El nacionalisme català és, precisament, en aquests aspectes una excepció entre tots els del món. Cap més no pot oferir un cas com la creació del Comitè de l'Espanya gran que significa no solament lleialtat envers l'Estat, sinó redempció i eixamplament de l'Estat per obra del nacionalisme, obra imaginada pel propi Prat de la Riba. Com hi ha correspost l'Estat? Negant, àdhuc, els drets més elementals a Catalunya.

Comprometre'ns a aquesta lleialtat,

no com a compensació al reconeixement dels nostres drets que fes l'Estat, sinó com a prèvia seria ridícol. Però ni que fos condició per a obtenir aquell reconeixement no podrien amb honradesa hipotecar l'actitud futura dels catalans. Apareixeria com la venda de l'herència paterna per un plat de lleties. Sortosament, encara que votéssim aquesta prometença els fets seguirien el mateix curs i la lleialtat del poble de Catalunya i l'actitud de rebeldia envers l'Estat, seguirien ben independentment dels nostre acord.

Demanem per a Catalunya uns drets concrets que entenem que li pertanyen sense que renunciem a aspiracions superiors. Crec que en l'acord que proposem avui podrien i haurien de coincidir-hi tots aquells que fan afirmació d'autonomistes i més aquells que a cada pas fan ostentació de federals. Respecte l'ús de la llengua del país en les escoles és un dret que reconeixen totes les federacions, excepte la germànica. En totes les federacions, Estats Units, Alemanya, Suïssa i Àustria Hongria abans de la guerra, l'ensenyament va a càrrec dels Estats particulars. La llei constitucional de 1867 de l'Imperi dual dels Habsburgs, tan titllat de reaccionari, ordenava textualment per l'article 19: "Als països on hi hagi diverses races seran organitzades les escoles de manera que cada raça tingui a la seva disposició els mitjans necessaris per l'ensenyament en son respectiu idioma, sense que es pugui recórrer a cap mitjà coercitiu per a obligar-los a aprende'n un altre".

El mateix projecte de constitució federal espanyola de 1873 atribuïa l'ensenyament als Estats particulars i aquesta era la tradició federal.

Respecte a l'ús davant dels Tribunals, em plaurà de retreure unes paraules d'En Pi i Margall, escrites l'any 1901 Deia així: Aconseja el buen gobierno els uso oficial de las lenguas regionales. ¿Puede darse nada más ilógico que confiar la administración ni la justicia a hombres que no conozcan la lengua del país en que hayan de ejercerlas? Llamad a los que la ignoran a que, por ejemplo, declaren como testigos ante jueces y magistrados... ¿A qué de errores no estarán expuestos no entendiendo bien las preguntas y no siendo mejor entendidas sus respuestas por los que les interrogan! No siendo posible una lengua universal, en lo oficial como en lo privado debe emplearse la lengua que se use en la región donde vivamos".

En aquest Consistori, on tan sovint cobreixen desigs i instints contraris